

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:
- NB
- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
 - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examen bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Bbp en bevolkingsomvang in Japan, India en de Verenigde Staten

1 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat een groeiende bevolking een positief effect heeft op de groei van het bbp / een krimpende bevolking de groei van het bbp afremt.

2 maximumscore 2

Juiste maatregelen zijn:

- het stimuleren van geboortebeperking
- het aantrekken van buitenlandse investeringen
- het bestrijden van de bureaucratie / corruptie
- het investeren in onderwijs

per juiste maatregel 1

3 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- Japan nauwelijks grond- en brandstoffen heeft en de Verenigde Staten wel 1
- zodat door de stijgende prijzen Japan relatief meer geld kwijt zal zijn aan het importeren van grond- en brandstoffen dan de Verenigde Staten 1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2	
	• Een juist argument voor de stelling is dat het bbp per inwoner van Japan in 2050 nog steeds (relatief) hoog is	1
	• Een juist argument tegen de stelling is dat het bbp van Japan in 2050 relatief klein zal zijn / het aandeel van Japan in de wereldeconomie in 2050 zal zijn afgenomen	1

Opgave 2 – Chinese investeringen in Sudan en Ethiopië

5	maximumscore 2	
	Uit de redenering moet blijken dat	
	• brandstoffen nodig zijn voor de groeiende economie van China	1
	• de aanleg van infrastructuur nodig is om brandstoffen richting havens / China te vervoeren	1
6	maximumscore 2	
	Een juiste redenering is:	
	• China kan de investeringen in de brandstoffen en infrastructuur alleen doen met medewerking van de regering van Ethiopië	1
	• en met de investeringen in overheidsgebouwen komt China deze regering tegemoet	1
7	maximumscore 3	
	• Egypte	1
	• Juiste redenen zijn:	2
	– Egypte ligt helemaal benedenstrooms aan de Nijl (en lijdt dus onder alle ingrepen die verder bovenstrooms worden gedaan).	
	– Egypte is voor de watervoorziening vrijwel helemaal afhankelijk van de hoeveelheid binnenkomend Nijlwater. / Egypte heeft nauwelijks andere waterbronnen dan de Nijl.	

Opmerking

Voor iedere juiste reden 1 scorepunt toekennen.

8	maximumscore 2	
	Juiste oorzaken zijn:	
	– Het grootste deel van de winst vloeit af naar Chinese bedrijven.	
	– De Chinese bedrijven nemen relatief weinig Ethiopische of Sudanese werknemers in dienst / nemen vooral Chinese werknemers in dienst.	
	– De overheden investeren het geld van de Chinese investeringen niet optimaal in zaken die de bevolking ten goede komen.	
	per juiste oorzaak	1

Aarde

Opgave 3 – Mount Saint Helens

9 maximumscore 3

- een caldera 1

Uit de uitleg moet blijken dat

- de uitbarsting gepaard ging met een explosie (oorzaak) 1
- waardoor de top van de vulkaan geschoten werd (gevolg) 1

of

- bij de uitbarsting de magmakamer geleegd werd (oorzaak) 1
- waardoor de vulkaan instortte (gevolg) 1

10 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- bij de Cascade Range subductie plaatsvindt, terwijl in California sprake is van een transforme/transversale plaatgrens (oorzaak) 1
- waardoor onder de Cascade Range de wegduikende plaat smelt en magma opstijgt, terwijl dit in California niet gebeurt (gevolg) 1

11 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- Het hypocentrum ligt ondiep.
- De aardbevingen vinden onder of vlak bij de vulkaan plaats.
- De aardbevingen hebben een kleine magnitude.

per juist kenmerk 1

12 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- door een (vulkanische) aardbeving een aardverschuiving plaatsvond (oorzaak) 1
- waardoor het gewicht van de vulkaankegel dermate afnam dat deze de druk van de magmahaard niet meer weerstond (gevolg) 1

Opgave 4 – Klimaat in China

13 maximumscore 2

- a: Ürümqi
 b: Beijing (Peking)
 c: Hongkong (Xianggang)
 d: Shanghai

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

14 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- In die periode ligt er ten noorden van Haikou een gebied met lage luchtdruk / ligt de ITCZ in de buurt van Haikou (oorzaak) 1
 - waardoor de lucht opstijgt (en er veel condensatie zal plaatsvinden) (gevolg) 1
- of
- In Haikou is in die periode sprake van zuidwestelijke wind (oorzaak) 1
 - waardoor er veel vocht vanaf zee wordt aangevoerd (gevolg) 1

15 maximumscore 2

- E-klimaat / polair klimaat
 belangrijkste oorzaak: de grote hoogte / ligging in de bergen 1
- B-klimaat / aride klimaat
 belangrijkste oorzaak: de geringe invloed van de zee / de ligging diep landinwaarts 1

Opmerking

Alleen voor de juiste combinatie van het klimaat en de belangrijkste oorzaak dient 1 scorepunt toegekend te worden.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:

- In de winter waait de wind vooral vanuit het noorden / vanuit Siberië (oorzaak) 1
 - waardoor er lucht wordt aangevoerd die een grote afstand boven land heeft afgelegd (en dus droog is) (gevolg) 1
- of
- In de winter bevindt zich boven China een gebied met hoge luchtdruk (oorzaak) 1
 - waardoor de lucht daalt (en er geen neerslag ontstaat) (gevolg) 1

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Fysisch-geografische verschijnselen in Zuidoost-Azië

- 17 maximumscore 1**
door convergentie van de Indisch-Australische plaat en de Euraziatische plaat
- 18 maximumscore 2**
Uit de beschrijving moet blijken dat
- de bergtop in het verleden bedekt was door een gletsjer 1
 - die (met meegevoerde stenen) het landschap glad schuurde 1
- 19 maximumscore 2**
Juiste oorzaken zijn:
- Het stroomgebied van de Irrawaddy is groter dan dat van de Salween (dat heel smal is doordat het ingeklemd ligt tussen bergen).
 - Het bovenstroomse deel van het stroomgebied van de Salween ligt in een droog gebied (Tibet), terwijl het stroomgebied van de Irrawaddy vrijwel helemaal in een gebied met een moessonklimaat ligt.
- per juiste oorzaak 1
- 20 maximumscore 2**
- de grote uitspoeling van voedingsstoffen / de aanwezigheid van een laterietlaag 1
 - In deltagebieden wordt bij overstromingen vruchtbaar slib afgezet 1
- 21 maximumscore 2**
Juiste oorzaken zijn:
- De Golf van Thailand ligt beschermt ten opzichte van plaatsen waar zeebevingen voorkomen die een tsunami veroorzaken.
 - De zeebodem in de Golf van Thailand is lang ondiep (waardoor tsunami's hun kracht al kwijt zijn voor ze het land bereiken).
- per juiste oorzaak 1

Opgave 6 – Demografische ontwikkelingen in een aantal landen in Zuidoost-Azië

22 maximumscore 2

- 1: Vietnam
- 2: Laos
- 3: Thailand
- 4: Singapore

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

23 maximumscore 1

- 1: juist
- 2: onjuist

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, dient 1 scorepunt te worden toegekend.

24 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Het aandeel van de productieve leeftijdsgroep is groter geworden / het aandeel van de improductieve leeftijdsgroepen is afgenomen 1
- zodat de groei van het bnp minder werd afgeremd door kosten die samenhangen met de improductieve leeftijdsgroepen 1

25 maximumscore 3

- leeftijdsdiagram 4 1
- Juiste maatregelen zijn: 2
 - Dit land kan arbeidsmigranten uit andere landen binnen laten.
 - Dit land kan geboorten stimuleren (via bijvoorbeeld subsidies).

Opmerking

Voor iedere juiste maatregel 1 scorepunt toekennen.

Leefomgeving

Opgave 7 – Het regiem van de Rijn en zijrivieren in Duitsland

26 maximumscore 3

- in de winter 1
- Juiste oorzaken zijn: 2
 - de geringe verdamping in de winter
 - In de winter is er minder vegetatie / bladerdek.

Opmerking

Voor iedere juiste oorzaak 1 scorepunt toekennen.

27 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Tussen 1882 en 1955 heeft veel kanalisatie / verstening / ontbossing plaatsgevonden (oorzaak) 1
- waardoor de waterafvoer van de rivier in 1955 versneld verliep ten opzichte van 1882 (gevolg) 1

28 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Door de getroffen maatregelen is er meer ruimte voor de rivier / wordt het water bovenstrooms langer vastgehouden 1
- waardoor een hoogwatergolf meer geleidelijk langs Worms zal stromen 1

29 maximumscore 3

- 1: Trier
- 2: Keulen
- 3: Basel 1

Opmerking

Alleen als alle drie de plaatsen juist zijn, dient 1 scorepunt te worden toegekend.

Een juiste uitleg is:

- Bij Basel wordt de Rijn vooral gevoed door smeltwater (oorzaak) 1
- waardoor de afvoer een piek vertoont in de periode april-september (gevolg) 1

Opgave 8 – Wijken in Alkmaar

30 maximumscore 2

- wijk 1: flatwijk (tweede helft 20e eeuw)
- wijk 2: stationsbuurt (circa 1900)
- wijk 3: historische binnenstad (15e-17e eeuw)
- wijk 4: wijk met woonerven (tweede helft 20e eeuw)

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien één of geen antwoord juist	0

31 maximumscore 3

- Het zijn jonge en hoogopgeleide bewoners 1
- Juiste kenmerken zijn: 2
 - de nabijheid van het stadscentrum / veel voorzieningen
 - de monumentale woningen

Opmerking

Voor ieder juist kenmerk 1 scorepunt toekennen.

32 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- De VINEX-wijken liggen verder van het stadscentrum af dan de wijken met woonerven.
- In VINEX-wijken is een gevarieerder aanbod aan woningen dan in de wijken met woonerven.
- In VINEX-wijken zijn de tuinen kleiner dan in de wijken met woonerven.
- VINEX-wijken zijn vaak opgezet als een historische binnenstad en de wijken met woonerven niet.

per juist kenmerk	1
-------------------	---

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 21 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: Japan Center for Economic Research

Opgave 2

bron 1 vrij naar: <http://uppsala.academia.edu/AshokSwain/Papers>, 2011

Opgave 3

bron 1 vrij naar: <http://vulcan.wr.usgs.gov>

bron 2 bron: Cito

bron 3 vrij naar: De Grote Bosatlas, kaart 176A, 53e druk

Opgave 4

bronnen 1 en 2 vrij naar: www.klimadiagramme.de

Opgave 5

bron 1 vrij naar: www.nationalgeographic.nl

Opgave 6

bron 1 vrij naar: Westerman, Diercke Regionalatlas Südostasien, Braunschweig 2010

Opgave 7

bron 1 vrij naar: Te Linde, A.H., J.C.J.H. Aerts & J.C.J. Kwadijk: Effectiveness of flood management measures on peak discharges in the Rhine basin under climate change, Journal of Flood Risk Management, 2010

bron 2 vrij naar: www.iksr.org

Opgave 8

bron 1 vrij naar: <http://alkmaar.straatinfo.nl/buurtgegevens>